

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Batya – Wife of King Solomon Part 1

1. ירמיהו א, ה

"בְּטָרָם אֲצוּרָךְ (אֲצָרָךְ) בְּבֶטֶן יְדַעְתִּיךָ, וּבְטָרָם תֵּצֵא מִרְחֹם הַקִּדְשִׁיתִיךָ: נָבִיא לְגוֹיִם, נִתְתִּיךָ."

2. ירמיהו א, א

"דַּבְרֵי יְרֵמְיָהוּ, בֶן-חִלְקִיָּהוּ, מִן-הַפְּלֵנִים אֲשֶׁר בַּעֲנֻתוֹת, בְּאֶרֶץ בְּנֵי־מִן."

3. רא"ה יח ע"א:

"אמר רבה בזבח ומנחה אינו מתכפר (מבני עלי) אבל מתכפר הוא בדברי תורה, אביי אמר בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים. רבה ואביי מבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין. משפחה אחת הייתה בירושלם שהיו מתים כבן י"ח שנה. באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי. אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם, שנאמר "מרבית ביתך ימותו אנשים". לכו ועסקו בתורה ותחיו, הלכו ועסקו בתורה וחיו. והיו קוראין אותן משפחת יוחנן על שמו"

Rava said: With sacrifice or offering the sin of Eli's house is not atoned, but it can be atoned through Torah study. Abaye said: With sacrifice or offering the sin of Eli's house is not atoned, but it is atoned through Torah study and the performance of acts of kindness. It is related that Rabba and Abaye came from the house of Eli, which was subject to the curse that most of its members would die young. Rabba, who engaged almost exclusively in Torah study, lived for forty years, whereas Abaye, who engaged in both Torah study and in the performance of acts of kindness lived for sixty years.

The Sages taught in a *baraita*: There was a certain family in Jerusalem whose members used to die at the age of eighteen, and they did not know why. They came and told Rabban Yohanan ben Zakkai about their situation. He said to them: Perhaps you are descended from the family of Eli, as it is written about them: "And all the increase of your house shall die young men" (I Samuel 2:33). If indeed this is so, the remedy is as follows: Go and engage in Torah study, in the merit of which you will live. They went and engaged in Torah study and lived. And people would call that family afterward by the name of Rabbi Yohanan in his honor.

4. מל"א פרק ג

"א וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה, אֶת-פָּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם; וַיִּקַּח אֶת-בֵּת-פָּרְעֹה, וַיְבִיאָהּ אֶל-עִיר דָּוִד, עַד כְּלֹתוֹ לְבָנוֹת אֶת-בֵּיתוֹ וְאֶת-בֵּית יְהוָה, וְאֶת-חֹמַת יְרוּשָׁלַם סָבִיב. ב. רַק הָעַם, מְזַבְּחִים בְּבָמוֹת: כִּי לֹא-נִבְנְהוּ בֵּית לַשֵּׁם יְהוָה, עַד הַיָּמִים הָהֵם. ג. וַיֵּאָהֵב שְׁלֹמֹה, אֶת-יְהוָה, לְלַכֵּת, בַּחֲקֹת דָּוִד אָבִיו: רַק, בְּבָמוֹת--הוּא מְזַבֵּחַ, וּמִקְטִיר. ד. וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לְזַבֵּחַ שֵׁם, כִּי-הָיָא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה; אֶלֶף עֲלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה, עַל הַמְּזַבֵּחַ הַהוּא. ה. בְּגִבְעוֹן, נִרְאָה יְהוָה אֶל-שְׁלֹמֹה--בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה; וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, שְׁאֵל מֶה אֶתְּנֶן-לְךָ. ו. וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה, אֶתְּנֵה עִשִׂית עִם-עַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל, כְּאֲשֶׁר הֵלַךְ לְפָנָיִךְ בְּאֶמְת וּבְצִדְקָה וּבִישׁוּרֵת לִבִּי, עִמָּךְ; וַתִּשְׁמַר-לוֹ, אֶת-חֶסֶד הַגְּדוֹל הַזֶּה, וַתִּתֵּן-לוֹ בֶן יִשָּׁב עַל-כִּסְאוֹ, כִּי־זֶה הָיָה. ז. וְעַתָּה, יְהוָה אֱלֹהֵי, אֶתְּנֵה הַמְּלָכֶת אֶת-עַבְדְּךָ, תַּחַת דָּוִד אָבִי; וְאֲנֹכִי נָעַר קִטָּן, לֹא אֲדַע צֵאת וָבֹא. ח. וְעַבְדְּךָ-בְּתוֹךְ עַמָּךְ, אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ: עִם-רַב, אֲשֶׁר לֹא-יִמְנָה וְלֹא יִסְפֹּר מְרַב. ט. וְנִתַּת לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ, לִשְׁפֹּט אֶת-עַמָּךְ, לְהִבִּין, בֵּין-טוֹב לָרַע: כִּי מִי יוֹכַל לִשְׁפֹּט, אֶת-עַמָּךְ הַכָּבֵד הַזֶּה. י. וַיִּיטֵב הַדָּבָר, בְּעֵינֵי אֲדֹנָי: כִּי שָׁאֵל שְׁלֹמֹה, אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה. יא. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו, יַעַן אֲשֶׁר שָׁאֲלַת אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא-שָׁאֲלַת לְךָ יָמִים רַבִּים וְלֹא-שָׁאֲלַת לְךָ עֹשֶׁר, וְלֹא שָׁאֲלַת, נֶפֶשׁ אִיבָרִי; וְשָׁאֲלַת לְךָ הַבִּין, לִשְׁמַע מִשְׁפָּט. יב. הִנֵּה עִשִׂיתִי, כְּדַבְּרֶיךָ; הִנֵּה נִתְּתִי לְךָ, לֵב חָכֵם וְנָבוֹן, אֲשֶׁר כְּמוֹךָ לֹא-הָיָה לְפָנָיִךְ, וְאַחֲרֶיךָ לֹא-יִקְוֶם כְּמוֹךָ. יג. וְגַם אֲשֶׁר לֹא-שָׁאֲלַת נִתְּתִי לְךָ, גַּם-עֹשֶׁר גַּם-כְּבוֹד: אֲשֶׁר לֹא-הָיָה כְּמוֹךָ אִישׁ בְּמַלְכִים, כָּל-יְמֵיךָ. יד. וְאִם תֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי, לִשְׁמַר חֻקֵי וּמִצְוֹתַי, כְּאֲשֶׁר הֵלַךְ, דָּוִד אָבִיךָ--וְהִאֲרַכְתִּי, אֶת-יְמֵיךָ. טו. וַיִּקְצֹץ שְׁלֹמֹה, וְהִנֵּה חֲלוֹם; וַיְבֹאוּ יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד לְפָנָיִךְ אֶרֶון בְּרִית-אֲדֹנָי, וַיַּעַל עֲלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים, וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה, לְכָל-עַבְדָּיו."

Solomon allied himself by marriage with Pharaoh king of Egypt. He married Pharaoh's daughter and brought her to the City of David [to live there] until he had finished building his palace, and the House of the LORD, and the walls around Jerusalem. The people, however, continued to offer sacrifices at the open shrines, because up to that time no house had been built for the name of the LORD. And Solomon, though he loved the LORD and followed the practices of his father David, also sacrificed and offered at the shrines. The king went to Gibeon to sacrifice there, for that was the largest shrine; on that altar Solomon presented a thousand burnt offerings. At Gibeon the LORD appeared to Solomon in a dream by night; and God said, "Ask, what shall I grant you?" Solomon said, "You dealt most graciously with Your servant my father David, because he walked

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

before You in faithfulness and righteousness and in integrity of heart. You have continued this great kindness to him by giving him a son to occupy his throne, as is now the case. And now, O LORD my God, You have made Your servant king in place of my father David; but I am a young lad, with no experience in leadership. Your servant finds himself in the midst of the people You have chosen, a people too numerous to be numbered or counted. Grant, then, Your servant an understanding mind to judge Your people, to distinguish between good and bad; for who can judge this vast people of Yours?" The Lord was pleased that Solomon had asked for this. And God said to him, "Because you asked for this—you did not ask for long life, you did not ask for riches, you did not ask for the life of your enemies, but you asked for discernment in dispensing justice—I now do as you have spoken. I grant you a wise and discerning mind; there has never been anyone like you before, nor will anyone like you arise again. And I also grant you what you did not ask for—both riches and glory all your life—the like of which no king has ever had. And I will further grant you long life, if you will walk in My ways and observe My laws and commandments, as did your father David." Then Solomon awoke: it was a dream! He went to Jerusalem, stood before the Ark of the Covenant of the Lord, and sacrificed burnt offerings and presented offerings of well-being; and he made a banquet for all his courtiers.

5. מל"א ג', א.

" וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת פְּרָעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח אֶת בַּת פְּרָעָה וַיְבִיאָהּ אֶל עִיר דָּוִד עַד כְּלִיתוֹ לְבָנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת בֵּית ה' וְאֶת חוֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב "

מל"א ז', ח

" וּבֵית יַעֲשֶׂה לְבַת פְּרָעָה אֲשֶׁר לָקַח שְׁלֹמֹה כְּאוֹלָם הַזֶּה "

מל"א יא, א-ב

" וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נְכָרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת בַּת פְּרָעָה מוֹאָבִיּוֹת עַמִּנִּיּוֹת אֲדַמִּיּוֹת צְדֻנִּיּוֹת חִתִּיּוֹת. מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִבְאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא יָבֹאוּ בְכֶם אֲכֵן יִטּוּ אֶת לְבַבְכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בְּהֵם דְּבַק שְׁלֹמֹה לְאֵהָבָה "

6. מלבי"ם מל"א ג, א

" וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה, אַחֲרֵי שֶׁהָכִין מַלְכוּתוֹ בְּקִרְבַּ עַמּוֹ, הָכִין אוֹתָהּ גַּם נֶגַד מַלְכֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר סָבִיב לוֹ בְּמַה שֶׁהִתְחַתֵּן עִם מֶלֶךְ גָּדוֹל מוֹשֵׁל מִמֶּשֶׁל רַב בַּיָּמִים הָהֵם, וּבַזֶּה יִמְצָא עֶזֶר מִצְרִיּוֹ מִבְּחוּץ: "

7. מל"א ט', טז

" פְּרָעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכַּד אֶת גָּזֶר וַיִּשְׁרָפָהּ בְּאֵשׁ וְאֶת הַכְּנַעֲנִי הַיָּשֵׁב בְּעִיר הַרְגַּ וַיִּתְּנָהּ שְׁלֹחִים לְבִתּוֹ אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה "

8. מל"א יא:

" יד וַיִּקֶּם יְהוָה שֹׁטֵן לְשְׁלֹמֹה, אֶת הַדָּד הָאֲדַמִּי: מִזְרַע הַמֶּלֶךְ הוּא, בְּאֶדוֹם. טו וַיְהִי, בַּהֲיוֹת דָּוִד אֶת-אֶדוֹם, בַּעֲלוֹת יוֹאֵב שֶׁר הַצָּבָא, לְקַבֵּר אֶת-הַחַלְלִים; וַיָּהַר-כָּל-זָכָר, בְּאֶדוֹם. טז כִּי שָׁשַׁת חֳדָשִׁים יָשַׁב-שָׁם יוֹאֵב, וְכָל-יִשְׂרָאֵל, עַד-הַכְרִית כָּל-זָכָר, בְּאֶדוֹם. יז וַיִּבְרַח אֲדָד הוּא וְאֲנָשִׁים אֲדַמִּיִּים מֵעַבְדֵי אָבִיו, אֶתוֹ--לְבֹא מִצְרַיִם; וְהָדָד, נָעַר קָטָן. יח וַיִּקְמוּ, מִמִּדְיָן, וַיָּבֹאוּ, פָּאָרָן; וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם מִפָּאָרָן, וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל-פְּרָעָה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם, וַיִּתְּנוּ-לוֹ בֵּית וְלֶחֶם אָמַר לוֹ, וְאָרֶץ נִתַּן לוֹ. יט וַיִּמְצָא הַדָּד חֵן בְּעֵינֵי פְּרָעָה, מְאֹד; וַיִּתְּנוּ-לוֹ אִשָּׁה אֶת-אֲחֹת אִשְׁתּוֹ, אֲחֹת תַּחְפְּנִיס הַגְּבִירָה. כ וַתֵּלֶד לוֹ אֲחֹת תַּחְפְּנִיס, אֶת גְּנֻבַת בְּנוֹ, וַתִּגְמְלֶהוּ תַּחְפְּנִיס, בְּתוֹךְ בֵּית פְּרָעָה; וַיְהִי גְנֻבַת בֵּית פְּרָעָה, בְּתוֹךְ בְּנֵי פְּרָעָה. כא וְהָדָד שָׁמַע בְּמִצְרַיִם, כִּי-שָׁכַב דָּוִד עִם-אֲבֹתָיו, וְכִי-מָת, יוֹאֵב שֶׁר-הַצָּבָא; וַיֹּאמֶר הַדָּד אֶל-פְּרָעָה, שְׁלַחֲנִי וְאֶלךְ אֶל-אֶרְצִי. כב וַיֹּאמֶר לוֹ פְּרָעָה, כִּי מַה-אֲתָה חֹסֵר עָמִי, וְהִנֵּה מִבְּקָשְׁךָ לֵלְכֵת אֶל-אֶרְצֶךָ; וַיֹּאמֶר לָא, כִּי שְׁלַח תְּשַׁלְּחֵנִי. כג וַיִּקֶּם אֱלֹהִים לוֹ שֹׁטֵן, אֶת-רְזוֹן בֶּן-אֶלְיָדָע: אֲשֶׁר בָּרַח, מֵאֵת הַדָּד עֶזְרַר מֶלֶךְ-צוּבָה--אֲדַנְיוֹ. כד וַיִּקְבֹּץ עָלָיו, אֲנָשִׁים, וַיְהִי שֶׁר-גְּדוּד, בְּהַרְגַּ דָּוִד אֹתָם; וַיִּלְכוּ דַמְשֶׁק וַיָּשֻׁבוּ בָהּ, וַיִּמְלְכוּ בְּדַמְשֶׁק. כה וַיְהִי שֹׁטֵן לְיִשְׂרָאֵל כָּל-יְמֵי שְׁלֹמֹה, וְאֶת-הַרְעָה אֲשֶׁר הָדָד; וַיִּקְוֶה, בְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּמְלָךְ, עַל-אֶרֶם. "

So the LORD raised up an adversary against Solomon, the Edomite Hadad, who was of the royal family of Edom. When David was in Edom, Joab the army commander went up to bury the slain, and he killed every male in Edom; for Joab and all Israel stayed there for six months until he had killed off every male in Edom. But Hadad, together with some Edomite men, servants of his father, escaped and headed for Egypt; Hadad was then a young boy. Setting out from Midian, they came to Paran and took along with them men from Paran. Thus they came to Egypt, to Pharaoh king of Egypt, who gave him a house, assigned a food allowance to him, and granted him an estate. Pharaoh took a great liking to Hadad and gave him his sister-in-law, the sister of

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Queen Tahpenes, as wife. The sister of Tahpenes bore him a son, Genubath. Tahpenes weaned him in Pharaoh's palace, and Genubath remained in Pharaoh's palace among the sons of Pharaoh. When Hadad heard in Egypt that David had been laid to rest with his fathers and that Joab the army commander was dead, Hadad said to Pharaoh, "Give me leave to go to my own country." Pharaoh replied, "What do you lack with me, that you want to go to your own country?" But he said, "Nevertheless, give me leave to go." Another adversary that God raised up against Solomon was Rezon son of Eliada, who had fled from his lord, King Hadadezer of Zobah, when David was slaughtering them. He gathered men about him and became captain over a troop; they went to Damascus and settled there, and they established a kingdom in Damascus. He was an adversary of Israel all the days of Solomon, adding to the trouble [caused by] Hadad; he repudiated [the authority of] Israel and reigned over Aram.

9. מל' א יא, מ

" וַיִּבְקֶשׁ שְׁלֹמֹה, לְהַמִּית אֶת-יִרְבֵּעַם; וַיִּקָּם יִרְבֵּעַם, וַיִּבְרַח מִצְרַיִם אֶל-שִׁישַׁק מֶלֶךְ-מִצְרַיִם, וַיְהִי בְּמִצְרַיִם, עַד-מֹת שְׁלֹמֹה."

10. מל' א יא

" כו וַיִּרְבֵּעַם בֶּן-נִבְט אֶפְרַתִּי מִן-הַצֹּרְדָה, וְשֵׁם אִמּוֹ צְרוּעָה אִשָּׁה אֲלֻמְנָה, עֶבֶד, לְשֹׁלֹמֹה; וַיֵּרָם יָד, בְּמֶלֶךְ. כז וְזֶה הַדְּבָר, אֲשֶׁר-הָרִים יָד בְּמֶלֶךְ: שְׁלֹמֹה, בָּנָה אֶת-הַמְּלֹאָה-סֹגֵר, אֶת-פָּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו. כח וְהָאִישׁ יִרְבֵּעַם, גִּבּוֹר חֵיל; וַיֵּרָא שְׁלֹמֹה אֶת-הַנְּעֹר, כִּי-עָשָׂה מְלָאכָה הוּא, וַיִּפְקֵד אֹתוֹ, לְכָל-סֹבֵל בֵּית יוֹסֵף. (ס) לְכַט וַיְהִי בַעֲת הַהִיא, וַיִּרְבֵּעַם יָצָא מִירוּשָׁלַם, וַיִּמְצָא אֹתוֹ אַחִיָּה הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בְּדֶרֶךְ, וְהוּא מֵתַכְסֶּה בְּשֹׁלֹמֹה חֲדָשָׁה, וְשִׁנְיָהֶם לְבָדָם, בַּשָּׂדֶה. ל וַיִּתְפֹּשׂ אַחִיָּה, בְּשֹׁלֹמֹה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו; וַיִּקְרָעָהּ--שְׁנַיִם עָשָׂר, קְרָעִים. לא וַיֹּאמֶר, לִירְבֵּעַם, קַח-לָךְ, עֲשֶׂרָה קְרָעִים: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַנְּנִי קָרַע אֶת-הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה, וְנָתַתִּי לָךְ, אֶת עֲשֶׂרָה הַשְּׂבָטִים. לב וְהַשְּׂבָט הָאֶחָד, יְהִי-לוֹ--לְמַעַן עֲבָדִי דָוִד, וְלִמַּעַן יְרוּשָׁלַם, הָעִיר אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּי בָהּ, מִכָּל שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל. לג יַעַן אֲנִי עֲזָבוֹנִי, וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לַעֲשֶׂתְרֵת אֱלֹהֵי צִדְוִן, לְכַמוֹשׁ אֱלֹהֵי מוֹאָב, וְלִמְלֶכֶם אֱלֹהֵי בְנֵי-עַמּוֹן; וְלֹא-הִלְכּוּ בְּדַרְכֵי, לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי וְחֻקֵּי וּמִשְׁפָּטֵי--כְּדוֹד אָבִיו. לד וְלֹא-אָקַח אֶת-כָּל-הַמַּמְלָכָה, מִיָּדוֹ: כִּי נָשִׂיא אֲשֶׁתְּנּוֹ, כָּל יְמֵי חַיָּיו, לְמַעַן דָּוִד עֲבָדִי אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּי אֹתוֹ, אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי וְחֻקֵּי. לה וְלִקְחֹתִי הַמְּלוּכָה, מִיַּד בְּנֹ; וְנָתַתִּיהָ לָךְ, אֶת עֲשֶׂרֶת הַשְּׂבָטִים. לו וְלָבֹנֹ, אֶתְּןָ שְׂבָט-אֶחָד--לְמַעַן הִיֹּת-נִיר לְדוּוִד-עֲבָדִי כָל-הַיָּמִים לְפָנַי, בִּירוּשָׁלַם, הָעִיר אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּי לִי, לְשׂוֹם שְׁמִי שָׁם. לז וְאַתָּה אֶקַּח--וּמְלֻכָתְךָ, בְּכָל אֲשֶׁר-תֵּאָוֶה נִפְשָׁךְ; וְהִיִּית מֶלֶךְ, עַל-יִשְׂרָאֵל. לח וְהָיָה, אִם-תִּשְׁמַע אֶת-כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוְךָ, וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי לְשִׁמּוֹר חֻקֹּתַי וּמִצְוֹתַי, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד עֲבָדִי--וְהִיִּיתִי עִמָּךְ, וּבְנִיתִי לָךְ בֵּית-נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בְּנִיתִי לְדָוִד, וְנָתַתִּי לָךְ, אֶת-יִשְׂרָאֵל. לט וְאַעֲנֶה אֶת-זֶרַע דָּוִד, לְמַעַן זָאת--אָךְ, לֹא כָל-הַיָּמִים."

Jeroboam son of Nebat, an Ephraimite of Zeredah, the son of a widow whose name was Zeruah, was in Solomon's service; he raised his hand against the king. The circumstances under which he raised his hand against the king were as follows: Solomon built the Millo and repaired the breach of the city of his father, David. This Jeroboam was an able man, and when Solomon saw that the young man was a capable worker, he appointed him over all the forced labor of the House of Joseph. During that time Jeroboam went out of Jerusalem and the prophet Ahijah of Shiloh met him on the way. He had put on a new robe; and when the two were alone in the open country, Ahijah took hold of the new robe he was wearing and tore it into twelve pieces. "Take ten pieces," he said to Jeroboam. "For thus said the LORD, the God of Israel: I am about to tear the kingdom out of Solomon's hands, and I will give you ten tribes. But one tribe shall remain his—for the sake of My servant David and for the sake of Jerusalem, the city that I have chosen out of all the tribes of Israel. For they have forsaken Me; they have worshiped Ashtoreth the goddess of the Phoenicians, Chemosh the god of Moab, and Milcom the god of the Ammonites; they have not walked in My ways, or done what is pleasing to Me, or [kept] My laws and rules, as his father David did. However, I will not take the entire kingdom away from him, but will keep him as ruler as long as he lives for the sake of My servant David whom I chose, and who kept My commandments and My laws. But I will take the kingship out of the hands of his son and give it to you—the ten tribes. To his son I will give one tribe, so that there may be a lamp for My servant David forever before Me in Jerusalem—the city where I have chosen to establish My name. But you have been chosen by Me; reign wherever you wish, and you shall be king over Israel. If you heed all that I command you, and walk in My ways, and do what is right in My sight, keeping My laws and commandments as My servant David did, then I will be with you and I will build for you a lasting dynasty as I did for David. I hereby give Israel to you; and I will chastise David's descendants for that [sin], though not forever."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

11. סנהדרין קא ע"ב

אמר רבי יוחנן מפני מה זכה ירבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה ומפני מה נענש מפני שהוכיחו ברבים שנאמר (מלכים א יא, [טז](#)) וזה הדבר אשר הרים יד במלך שלמה בנה את המלוא סגר את פרץ עיר דוד אביו אמר לו דוד אביך פרץ פרצות בחומה כדי שיעלו ישראל לרגל ואתה גדרת אותם כדי לעשות אנגריא לבת פרעה

Rabbi Yohanan says: For what virtue was Jeroboam privileged to ascend to monarchy? It is due to the fact that he rebuked Solomon for his sins. And for what misdeed was he punished and lost everything? It is due to the fact that he rebuked Solomon and humiliated him in public, as it is stated: "And this was the cause that he lifted his hand against the king: Solomon built the Millo, and repaired the breaches of the city of David his father"(I Kings 11:27). Jeroboam said to Solomon: David, your father, created breaches in the wall so that the Jewish people could ascend for the pilgrimage Festival, and you sealed them in order to marshal forced labor [angarya] for the daughter of Pharaoh, your wife.

12. שמ"ב ה' ט

" וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּמִצְדָה וַיִּקְרָא לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן הַמְּלֹא וּבֵיתָהּ

דַּה"א י"א, א-ז-ח

" וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּמִצְדָה עַל פֶּן קָרְאוּ לוֹ עִיר דָּוִד. וַיִּבֶן הָעִיר מִסָּבִיב מִן הַמְּלֹא וְעַד הַסָּבִיב "

מל"א ט', טו

" וְזֶה דְבַר הַמַּסָּ אֲשֶׁר הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּיתוֹ וְאֶת הַמְּלֹא וְאֶת חֹמֹת יְרוּשָׁלַם "

שם, כד

" אַךְ בַּת פְּרָעָה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד אֶל בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אַז בָּנָה אֶת הַמְּלֹא "

מל"א יא, כז

וַיִּרְבְּעֵם בֶּן נֹבֵט אֶפְרָתִי... וַיִּרְם יָד בְּמֶלֶךְ. וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר הָרִים יָד בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת הַמְּלֹא סָגַר אֶת פְּרִץ עִיר דָּוִד אֲבִיו

13. " אַךְ בַּת פְּרָעָה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד אֶל בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אַז בָּנָה אֶת הַמְּלֹא " (מל"א ט', כד).

VS

" וְאֶת-בַּת-פְּרָעָה, הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה מֵעִיר דָּוִד, לְבֵית, אֲשֶׁר בָּנָה-לָהּ: כִּי אָמַר, לֹא-תִשָּׁב אִשָּׁה לִי בְּבֵית דָּוִד מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל--כִּי-קִדַּשׁ הִמָּה,

אֲשֶׁר-בָּאָה אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְהוָה " (דַּה"ב ח', יא)

14. רש"י סנהדרין קא ע"ב

" ואתה גדרת אותם כדי לעשות אנגריא – כדי שיכנסו בשערים, לידע מי נכנס כדי לגבות מס לבת פרעה...

לשון אחר: שסגר השערים ועשה מגדל לבת פרעה על אחד מן השערים, וכולם עוברים דרך שם כדי שיהיו מצויין עמה לכבדה

ולעבדה. כל עבודת בית המלך קרי אנגריא.

לשון אחר: שהיה רגיל שלמה לסגור דלתות העזרה ומצניע מפתחות בידו, ודרכו של מלך לישן שלש שעות ביום, וישראל עומדין על

העזרה עד שיעמוד המלך, ואמר לו ירבעם: אתה רוצה שיתנו לך אנגריא לבת פרעה אשתך שתתן להם מפתחות!?"

15. ויקרא רבה יב, ה

" אמר רבי חוניא: שמונים מיני ריקודין רקדה בת פרעה באותה הלילה, והיה שלמה ישן עד ארבע שעות ביום ובמפתחות של בית

המקדש נתונות תחת ראשו...". ואכן, המדרש שם מסיים: "נכנסה אמו והוכיחה, ויש אומרים: ירבעם בן נבט נכנס והוכיחו"

16. הרד"ק מל"א י"א, כז

'שלמה בנה את המלוא' – המלוא היה מקום בעיר ירושלים סמוך לירושלם, והיה רחבה להתאסף שם העם... ושלמה בנה אותו המקום כי הוצרך לו כשבנה בית לבת פרעה, ואף על פי כן מן הנראה לא היה טוב בעיני העם מה שעשה שלמה. והיו יריאים ממנו לאמר כך וכך עשה שלמה. וזה ירבעם גבה לבו והעז את פניו ואמר 'שלמה בנה את המלוא', כלומר: ראו רעה שעשה. ועוד, שאמר 'שלמה' ולא אמר 'המלך', וזה היה מרד במלך."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

17. רד"ק (שם)

" דוד עשה פרץ בחומת ציון, שאם ימרדו בו ישראל יצא ויברח משם בלא דעתם, כמו שהוא מנהג היום במלכי ישמעאל שיעשו פרץ במבצריהם שאם יקומו על המלך בני העיר שיברח משם ויקראו שמו שער הבגד. ושלמה סגר אותו הפרץ. ואמר ירבעם: ראו גבהות לבו שסגר הפרץ, כלומר, שהוא בוטח, שאינו ירא ממרד."

18. רלב"ג (שם)

" שהיה שם מקום היתה החומה בו פרוצה כדי שיוכלו ישראל לבא אל המלך כשירצו להגיש לפניו דברי ריבותיהם."

19. מל"ב יז

" ז ויהי, כי-חטאו בני-ישראל ליהוה אלהיהם, המעלה אתם מארץ מצרים, מתחת יד פרעה מלך-מצרים; וייראו, אלהים אחרים... יג ויעד יהוה בישראל וביהודה ביד כל-נביאו (נביאי) כל-חזה לאמר, שבו מדרכיכם הרעים ושמרו מצותי חקותי, ככל-התורה, אשר צויתי את-אבותיכם--ואשר שלחתי אליכם, ביד עבדי הנביאים. יד ולא, שמעו; ויקשו את-ערפם, קערף אבותם, אשר לא האמינו, ביהוה אלהיהם... יח ויתאנף יהוה מאד בישראל, ויסרם מעל פניו: לא נשאר, רק שבט יהודה לבדו. יט גם-יהודה--לא שמר, את-מצות יהוה אלהיהם; וילכו, בחקות ישראל אשר עשו. כ וימאס יהוה בכל-זרע ישראל, ויענם, ויתנם, ביד-שטים--עד אשר השליכם, מפניו. כא כי-קרע ישראל, מעל בית דוד, וימליכו, את-ירבעם בן-נבט; וידא (וידח) ירבעם את-ישראל מאחרי יהוה, והחטיאם חטאה גדולה. כב וילכו בני ישראל, בכל-חטאות ירבעם אשר עשה: לא-סרו, ממנה. כג עד אשר-הסיר יהוה את-ישראל, מעל פניו, כאשר דבר, ביד כל-עבדיו הנביאים; ויגל ישראל מעל אדמתו, אשורה, עד, היום הזה.

This happened because the Israelites sinned against the LORD their God, who had freed them from the land of Egypt, from the hand of Pharaoh king of Egypt. They worshiped other gods The LORD warned Israel and Judah by every prophet [and] every seer, saying: "Turn back from your wicked ways, and observe My commandments and My laws, according to all the Teaching that I commanded your fathers and that I transmitted to you through My servants the prophets." But they did not obey; they stiffened their necks, like their fathers who did not have faith in the LORD their God; ...The LORD was incensed at Israel and He banished them from His presence; none was left but the tribe of Judah alone. Nor did Judah keep the commandments of the LORD their God; they followed the customs that Israel had practiced. So the LORD spurned all the offspring of Israel, and He afflicted them and delivered them into the hands of plunderers, and finally He cast them out from His presence. For Israel broke away from the House of David, and they made Jeroboam son of Nebat king. Jeroboam caused Israel to stray from the LORD and to commit great sin, and the Israelites persisted in all the sins which Jeroboam had committed; they did not depart from them. In the end, the LORD removed Israel from His presence, as He had warned them through all His servants the prophets. So the Israelites were deported from their land to Assyria, as is still the case.

20. מל"א יא, כח "והאיש ירבעם, גבור חיל; וירא שלמה את-הנער, כי-עשה מלאכה הוא, ויפקד אתו, לל-סכל בית יוסף."

This Jeroboam was an able man, and when Solomon saw that the young man was a capable worker, he appointed him over all the forced labor of the House of Joseph.

שמות ב, יא : " ויהי בימים ההם, ויגדל משה ויצא אל-אחיו, וירא, בסבלתם; "

Some time after that, when Moses had grown up, he went out to his kinsfolk and witnessed their labors.

שמות ה, ד : " ויאמר אלהם, מלך מצרים, למה משה ואהרן, תפריעו את-העם ממעשיו; לכו, לסבלתיכם."

But the king of Egypt said to them, "Moses and Aaron, why do you distract the people from their tasks? Get to your labors!"

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Between Yerovam and Moshe .21

משה	ירבעם
ערי מסכנות לפרעה	וזה דבר המס...ואת כל ערי המסכנות
וישמע פרעה ... ויבקש להרוג את משה	ויבקש שלמה להרוג את ירבעם
ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין	ויקם ירבעם ויברח מצרים אל שישק מלך מצרים
כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך	כשמוע ירבעם..והוא עודנו במצרים...וישב ירבעם
ויקרא אליו ה' מתוך הסנה	כי כה אמר ה' ...ונתתי לך
שלח את עמי	ואתה עתה הקל...ונעבדך
לא תוסיפון...לא תגרעו...תכבד העבודה	אבי הכביד ואני אוסיף